

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
(НМІУ)**

вул. Володимирська, 2, м. Київ, 01001, тел. (044) 278-65-45,
E-mail: history_museum@nmiu.org, код згідно з ЄДРПОУ 02226103

Міністерство культури України

Щодо запуску проєкту

Національний музей історії України ініціює запуск освітнього курсу «Музей для кожного» - довготривалої навчальної програми, спрямованої на розвиток інклюзивних, безбар'єрних та людиноцентричних практик у музейній сфері.

Курс перебуває на етапі активного доопрацювання та покликаний стати не лише простором для фахового обговорення актуальних питань інклюзії, а й платформою для формування професійної спільноти музейників, освітян, психологів, представників громадських організацій та інших фахівців, дотичних до теми доступності й залученості.

Ми виходимо за межі вузького розуміння інклюзії як виключно фізичної доступності та розглядаємо її комплексно - як поєднання фізичної, комунікаційної, емоційної та соціальної доступності для всіх категорій відвідувачів: дітей, дорослих, людей з інвалідністю, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, нейрорізноманітних людей та осіб із травматичним досвідом.

Основні напрями курсу:

робота з ветеранами та військовими групами;

комунікація з відвідувачами з порушеннями слуху та зору;

адаптація музейних програм для нейрорізноманітних відвідувачів і людей з ментальними порушеннями;

травма-інформований підхід у роботі з ВПО та людьми у кризових станах;

робота з дітьми різних вікових категорій, зокрема з темами складної історії та війни;

створення фізично доступного музейного простору на основі принципів

СЕД АСКОД
Національний музей історії України
№ 02-13/01.6/44-2026 від 16.01.2026
Підписувач ЗЕМЛЯНА ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА
Сертифікат 5E984D526F82F38F04000000D591DB01C94C8506
Дійсний з 29.07.2025 16:42:26 по 29.07.2026 23:59:59

обмін практичним досвідом та презентація інклюзивних кейсів музейних установ.

Освітній курс відбуватиметься на базі Національного музею історії України (м. Київ, вул. Володимирська, 2).

Наразі до співпраці вже залучені фахівці у сфері психології, педагогіки, інклюзивної освіти, представники громадських організацій та практики музейної справи. Водночас ми відкриті до діалогу й запрошуємо професійну спільноту долучитися до формування програми: поділитися запитами, ідеями та темами, які потребують додаткового опрацювання.

У зв'язку з цим звертаємося з проханням підтримати проєкт інформаційно, а також, за можливості, посприяти поширенню інформації про курс серед музейних працівників, освітніх закладів і профільних організацій.

Долучення до курсу відбуватиметься через відкриту реєстрацію. Після завершення програми учасники отримають сертифікати про участь в освітньому курсі.

Ми переконані, що спільна робота культурної та освітньої спільнот є ключем до створення музеїв, у яких кожна людина почуватиметься залученою, прийнятою та почутою.

Додаємо проєкт освітнього курсу з інклюзивних практик «Музей для кожного», а також орієнтовний графік проведення лекцій.

Контактна особа (менеджер проєкту) від Музею Світлана Сластеннікова, начальник науково-освітнього відділу Національного музею історії України, тел. +380633243295, svitlana.slastennikova@gmail.com

Генеральний директор

Олена ЗЕМЛЯНА

Проект освітнього курсу з інклюзивних практик «Музей для кожного»

База проведення: Національний музей історії України (вул. Володимирська, 2)

Формат: цикл лекцій (2 лекції/тиждень)

Тривалість: 8–10 тижнів

Цільова аудиторія: співробітники українських музеїв, які працюють із відвідувачами (освітні, наукові та комунікаційні відділи)

Куратор проекту : Сластеннікова Світлана (0633243295)

Координатор: Сластеннікова Світлана, Супрунук Ірина

1. Обґрунтування актуальності

Сучасний музей має бути не лише простором збереження й інтерпретації історії, а й місцем, відчиненим для всіх. В умовах війни, постійних соціальних змін та зростання кількості людей із різним травматичним досвідом, питання інклюзивності — фізичної, комунікаційної та емоційної — стає ключовим для якісної музейної роботи.

Українські музеї потребують систематизованих знань та практичних навичок, щоб ефективно працювати з ветеранами, ВПО, людьми з інвалідністю, сім'ями з дітьми різного віку, а також забезпечувати справжній доступний простір.

Цей проект створює можливість для обміну досвідом, професійного зростання та побудови майбутніх партнерств між музейними інституціями України.

2. Мета проекту

Підвищити кваліфікацію музейних працівників у сфері інклюзивної роботи, розширити їхні професійні компетенції та створити платформу для сталої комунікації й міжмузейних колаборацій.

3. Завдання проекту

Надати працівникам музеїв сучасні практичні інструменти роботи з різними групами відвідувачів.

Ознайомити учасників із принципами етичної комунікації та безбар'єрних підходів.

Створити професійну мережу фахівців, які активно впроваджують інклюзивні практики у своїх установах.

4. Формат проведення

- 1 лекція на тиждень
- Лекція/практичне заняття тривалістю 2 год.
- Запрошені викладачі: фахівці ГО, психологи, ветерани-спікери, інклюзивні практики, освітяни, експерти з універсального дизайну

5. Структура лекційної програми (8–10 занять)

Лекція 1. Створення фізично доступного простору

- Принципи універсального дизайну

- Маршрути доступності
- Робота з інфраструктурою музею
- Досвід українських та міжнародних інституцій

Лекція 2. Робота з ветеранами та військовими групами

- Як коректно будувати комунікацію
- Тригери й чутливі теми
- Створення безпечного освітнього простору
- Практичні кейси

Лекція 3. Робота з ветеранами, що мають порушення зору

Лекція 4. Робота з відвідувачами, що мають порушення зору

- Тактильні матеріали
- Вербальний опис, аудіодискрипція
- Практичні поради для адаптації експозиції

Лекція 5. Робота з відвідувачами, які мають порушення слуху

- категорії людей, що мають порушення зору
- мовна специфіка і комунікаційні бар'єри
- Етичні принципи взаємодії
- Основи ефективної комунікації
- Практичні поради для адаптації експозиції

Лекція 6. Групи з ментальними порушеннями та нейрорізноманітні відвідувачі

- Що таке ментальні порушення і нейрорізноманітність
- Різниця між діагнозами, поведінкові прояви та потреби
- Етичні принципи : коректна мова, людиноцентрований підхід, ненасильницька комунікація
- Формати та методики взаємодії в музеї

Лекція 7. Внутрішньо переміщені особи та люди у кризових станах

- Травма-інформований підхід
- Психологічна безпека
- Музей як простір підтримки та інтеграції

Лекція 8. Робота з дітьми різних вікових категорій

- Особливості сприйняття інформації дітьми
- Гейміфікація та інтерактивні методи
- Як говорити з дітьми про складні теми історії та війни

Лекції 9-10 Презентація досвіду музейників в сфері інклюзивних програм

(учасники лекторію за бажанням)

- Обмін кейсами
- Презентація власних міні-проектів учасників
- Формування професійної мережі підтримки

6. Очікувані результати

- Підвищення професійного рівня українських музейних працівників.
- Запуск або удосконалення інклюзивних програм у музеях-учасниках.
- Формування міжмузейної спільноти, орієнтованої на безбар'єрні практики.
- Підвищення якості роботи з відвідувачами, у тому числі з вразливих груп.
- Посилення ролі Національного музею історії України як центру професійної підтримки та експертизи в музейній інклюзії.

7. Партнерства

- Громадські організації, що працюють із ветеранами та людьми з інвалідністю
- Психологічні служби
- Освітні та культурні інституції
- Експерти з універсального дизайну
- Музеї України, що вже впроваджують інклюзивні програми

8. Формат завершення проєкту

- Підсумкова зустріч та вручення сертифікатів
- Нетворкінг та обмін досвідом

Графік
проведення лекцій освітнього курсу з інклюзивних практик
“Музей для кожного” (узгоджується)

Дата	День тижня	Час	Тема	Лектор
26.02.2026	четвер	12:00 - 13:00	Вступне слово	Сластеннікова Светлана, начальник науково-освітнього відділу НМІУ, координаторка проєкту
		13:00-15:00	Створення фізично доступного простору	Євгеній Свет, фахівець з питань створення інклюзивних просторів
		15:30-17:30	Робота з ветеранами та військовими групами	Михайло Бакалюк, керівник напрямку соціальної підтримки ветеранів ГО Protez Hub
04.03.2026	середа	13:00-15:00	Безбар'єрність для осіб з порушенням інтелектуального розвитку: простір, комунікація, взаємодія	Чеботарьова Олена Валентинівна, д.пед наук, завідувач відділу освіти осіб з порушенням інтелектуального розвитку Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. Ярмаченка НАПН України
		15:30-17:30	Робота з людьми, що мають ментальні порушення	Олена Скрипко (узгоджується)
12.03.2026	четвер	13:00-15:00	Елементи змістової доступності музею для відвідувачів з порушенням зору	Кіра Степанович, ГО «Protez foundation»
		15:30-17:30	Робота з ветеранами, що мають порушення зору	ГО «Trinity Hub»
18.03.2026	середа	13:00-15:00	Безбар'єрність послуг для людей з порушенням слуху: комунікація, доступність аудіоматеріалів, облаштування простору	Литовченко Світлана Віталіївна, д.пед.наук, завідувач відділу освіти з порушенням сенсорного розвитку, Кульбіда Світлана Віталіївна, д.пед наук, завідувач відділу освіти української жестової мови Інституту спец. педагогіки і психології ім.М. Ярмаченка НАПН України
		15:30-17:30	Робота з відвідувачами з	Тетяна Кривко, Українське

			порушенням слуху	товариство глухих (узгоджується)
25.03.2026	середа	13:00-15:00	Особи з особливими мовленнєвими потребами: етичне спілкування, супровід, допомога	Данілавичюте Еяна, кандидат пед.наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу логопедії Інституту спеціальної педагогіки і психології ім.М. Ярмаченка НАПН України
02.04.2026	четвер	13:00-15:00	Робота з дітьми різних вікових категорій, особливості сприйняття інформації	ГО «Підтримай дитину» (узгоджується)
		15:30-17:30	Внутрішньо переміщені особи та люди у кризових станах	ГО «ВПО України» (узгоджується)
09.04.2026	четвер	13:00-17:00	Обмін кейсами	Учасники